

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Occupatio animae Jesu Christo crucifixo devotae.

Leroy, François

Pragae, 1666

Caput XXIV. Christianam in adversis patientiam, harmoniam esse divinis
auribus jucundissimam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47123)

bus & sculpturis opus est, si eò denique adducendus sum, ut etiam rudis tanti exemplaris effigies, atque imperfectum simulacrum existam! At nimirum hoc ipsum tantum est, ut vel eà causâ, nihil quamlibet durum atque acerbum sit refugiendum. Hic igitur tunde, Deus, hic seca. Configuremur nunc imagini viri dolorum, ut in eandem cum illo imaginem postea transformemur in gloria.

Ex his porrò, quæ per plura capita, quadam argumenti connexionem, disputata sunt, facile erit animadvertere, in vox una Prophetæ Evangelici, quâ Christum à Deo percussum dixit, quàm variam nobis piæ commentationis sylvam suggerat, ad exaggeratam inter quævis adversa patientiæ, ex Domini nostri imitatione, informationem. Quippe cum secundum istud exemplar, nos quoque (uti dicebamus) percuti, tundi, incidi oporteat; sive ut lapides, celestis destinatos ædificio; sive ut adamantes, divinæ coronæ inferendos; sive ut nummos, futuros æternitatis pretium; sive ut botros, dulcem Deo laticem propinatuos; sive ut marmora, in Crucifixi figuranda effigiem; sive (quod extremum proximo capiti reservavimus) ut citharas quasdam, ipso percussu, sanequam suavem Deoq; jucundam harmoniam elaboraturas.

CAPUT XXIV.

Christianam in adversis patientiam, harmoniam esse divinis auribus jucundissimam.

§. I.

Christus crucifixus, cithara Patris.

Atque ut susceptæ commentationi id tanquam fundamentum præstruam: video sanctis Doctoribus familiarem

harem atque jucundam eam cogitationem fuisse, ut vel Christum in cruce distentum, vel ipsam crucem cum Christo in ea extenso, veluti divinam quandam citharam aspicerent, cujus sonus & Deum oblectet, & malignos spiritus fuget, & homines ad ipsius amorem imitationemque convertat.

Inprimis enim S. Augustinus in illa verba psalms 56. *Exurge psalterium & cithara*, ait: carnem Christi humana patientem, citharam esse; cujus suavem harmoniam insonuisse praesertim, dum in passione percuteretur, satis indicat, dum subdit: *Sonet cithara, teneatur, flagelletur, irrideatur, crucifigatur.* Expressius autem B. Prosper: *Si (inquit) Christi Domini citharam respicias personantem; quam ligno crucis, carnis membrorumque, suorum chordis aptatam, plectro dum tangit sancti Spiritus, ipsum quoque diabolum fugavit de cordibus inimicorum, pro quibus in cruce suavem illum sonum protulit, dicens: Pater ignosce illis.* Quam etiam allegoriae rationem in Davidica cithara, figuram crucis Christi per lignum & chordarum extensionem (ut ipse ait) mystice gerente, observat Hugo de S. Victore: itemque Thaulerius, in explicatione Dominicae passionis, his verbis: *Vide, Pater amantissime, Filium tuum totum in crucis cithara extensum, cunctisque membris suis te benedicentem. Jam plane fidelis David citharam corporis sui maxime intendit, suavissimam tibi edens melodiam, & gratissimam, qua unquam tibi cantata sit, concinens cantionem; Pater (inquiens) ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* Postremo & expresse admodum S. Bernardus libro de Passione Domini cap: 8. ubi animam, Christi sponsam, alloquens, eundem citharae heptachordae comparat in haec verba: *Cithara (inquit) tibi factus est Sponsus; cruce habente formam ligni, corpore autem vicem supplente chordarum, per ligni planitiem extensarum. Nam nisi ligno affigeretur, nequaquam verborum sonum ederet tanquam citharizans, quibus amplius delectareris. Septem chor-*

das

*De prom. p.
2. c. 25.*

*Alleg. l. 6. c.
2.*

cap. 16.

das (subdit) *habet citharam: & quæ sequuntur.* Pergit enim pluribus per totidem capita, septem verba à Christo in cruce prolata, tanquam septem illius divinæ citharæ chordas considerare. Horum igitur Sanctorum mente ac disciplinâ informatus; imprimis inter dolorum tuorum morsus ac sensus acerrimos, ad Christi in cruce suffixi, miserabilem effigiem (quæ similes in usus penes te sit) per intervalla refer oculos, & modulorum ejus citharæ divinâ suavitate, malorum tuorum acerbitatem aut fallere, aut mitigare consuece. Intuere attento lumine concinnum illud divinitatis organum; ejus membra omnia articulósque singulor pensulatiùs contemplare. Aspice, ut illius chordæ, hoc est, sanctissimi ejus corporis nervi, clavorum ope, apte errenti distentiq; sint, & ad perfectum concentum harmoniámque compositi. Attende perfossi lateris apertum vulnus quod rosæ instar, eruditæ manûs artificio elaboratæ (prout in testudine assolet); tanquam organi medium obtinet, ad gratam quandam melodiæ, eo repercussu, temperationem. Verùm quàm peritus tangendi artifex æternus Pater, qui dexteræ suæ digito, id est Spiritu Sancto, divini hujus instrumenti nervos percutit, & fides sollicitat, uti & illâ felicissimâ harmoniâ, filij inquam sui, tot inter cruces & acerbitates, compositissimâ suavissimâque patientiâ, reliquarúmque ejus virtutum contemperazione & quasi concentu, oblectet; animósque nostros divinatorum illorum modorum suavitate captos trahat ad sese, & imitandi (quoad ejus fieri poterit) cupiditate incendat.

Porro divinum melos, quod in crucis ligno dissonus & percussus à Deo Christus edidit; vel ille est virtutum in Christo tanquam concentus, & inter tormenta animi moderatio, & (ut ita dicam) modulatissima æquabilitas; vel, quod S. Bernardo placere vidimus, septem extremæ Christi voces; quas veluti septem vocum discrimina, totidem citharæ

tharæ chordis respondentia, aut (ut ipse ad B. Mechtildem *L. 3. c. 1.* Christus loquitur) ut septem miræ suavitatis cantica, ad crucis citharam in amoris thalamo cecinerit; & quibus animo comprehensis atque retentis, germanos Crucifixi amatores, ærumnas suas atque dolores consolari voluerit.

Hoc igitur nunc age; & quando, ut inquis, tui te dolores intolerabiliter cruciant; omissis vanis avocamentis, ad hujus citharæ suavitatem aure cordis admotâ, hinc sume certa patientiæ Christianæ magisteria, hinc malis tuis non inutile delinimentum, inde molestiarum atque dolorum allevamentum require. Perspicias tandem, mihi crede, quid distent humanis divina solatia, neque ullum esse tantum dolorem, cui non similibus piæ mentis exercitijs, ubi ijs paulum assueveris, medicinam aliquam atque levamen invenire possis. Hoc primum.

§. 2.

Nos etiam, ceu *DEI* citharas, & variè tangi, & *DEO* dulcem de nobis melodiam reddere debere.

DEin ad uberius istius piæ cogitationis operæ pretium, illud insuper tecum statues: te quoque dum aliquid pateris, Salvatoris exemplo, instar divinæ citharæ esse debere. Sic enim rursus, sed alio in loco de nobis ipsis sermonem faciens S. Augustinus: *Cum aliquid (inquit) patimur In ps. 42. tribulationum, tentationum, scandalorum in terra, cithara est.* Cui itidem consonans Hugo de S. Victore, Annotationum in psalmos cap: 65. cui titulus est, *De cithara spirituali;* ejusmodi citharam mysticè describens, ait: *Chordam esse hominis justî corpus, quod maceratur & tenditur, inter pœnam carnis, & dolorem cordis: clavos esse timorem DEI, ejusq; amorem: plectrum autem, gratiam.* Denique sicuti chorda siccat & tenditur, ut sonitum reddat; ita hominis carnem oportere, sicari per abstinentiam, tendi per patientiam.

F f f f

Addere

Addere potuit, non tantum intendi, sed etiam percuti debere, ut quasitam reddat celestis concentus suavitatem. Nam veluti musica instrumenta, etsi fabrè-facta sint, atque ex artis ratione ad harmoniam composita, at tamen *non percussa silent*, tangiq; volunt, si qua ex illis expectetur oblectatio: ita quisquis sese ut DEI citharam aspexerit, nihil mirabitur sibi intendi chordas, seq; variè à DEO tentari atque pulsari; quippe cum ita necesse sit, ut concentus edatur, DEO dignus, atque hominis patientià divinus animus, tanquam melodià sibi acceptissimà, oblectetur.

At si justus quilibet in tribulatione positus, DEI cithara est: quanto istud magis de sanctis Martyribus dicemus? Quibus equidem cum artus contemplor in æqualeo distendi, emoveri vertebrae, contendi nervos, ferreis unguibus ac pectinibus membra pulsari; eosdemq; inter hæc cruciamenta, non flebilem questum, non gemitum graviores edere, neque omnino vocem aliam, nisi *DEO gratias reddere*: totidem ego divinas citharas mihi videre & audire videor, cælum omne complentes suavitate incredibili, dulciq; patientiæ miraculo DEUM ipsum ad se conversum attentumq; detinentes: *Omnia enim patientia dulcis est DEO*; inquit hanc ipsam in rem S. Augustinus loco citato.

In ps. 42.

Quid de S. Job dicam? quem mihi vel ipse Satanas ut

Job 2.

DEI citharam spectasse videtur, cum diceret: *Mitte manum tuam, & tange os ejus & carnem ejus; & tunc videbis, quid in faciem benedicat tibi.* Tange, inquit, istius nervos, chordas hujus citharæ validius paulò pertenta: & peream, nisi disiliat infelix lyra, aut pro laudis cantico, in voces amaras, & tibi injucundos contumeliæ sonos erumpat. At verò quid contrà respondet præstantissima cithara, & ad ipsam DEI tangentis manum bellè attemperata? *Sicut Domino placuit, ita factum est: sic nomen Domini benedictissimum.* O præclaram illam harmoniam, & divinis auribus jucundissi-

Job 1.

diffimum concentum; voluntatis humanæ cum divinæ, etiam extremis in malis, æquabilem atque constantem confessionem! Atque ille non extremis tantum DEI digitis tentatus, sed totâ ac plenâ manu pulsatus (*manus Domini, inquit, tetigit me*) tamen, sicut ait B. Gregorius, *voces patientis in DEI laudem percussus reddit; & venturo olim in carne Salvatori, patientiâ prophetante præludit.* Ut enim rursum de eo S. Gregorius: *Mediatoris typum eò verius tenuit, quò passionem illius, non loquendo tantummodo, sed etiam patiendò, prophetavit.* Ille igitur nullo antecedente magisterio à Deo percussus, omnes numeros ac modos implet cœlestis musicæ; & nondum auditâ principi illi citharæ, quæ in crucis ligno tam dulcè sonuit, obsecundante consensu, & quasi anticipato repercussu admodulatur. Ut vel hoc exemplo erubescat nostra inertia; qui etiam nobis præeunte DEI Filio, etiam summo tantum DEI pollice præstricti, aut dissonum quiddam atque absurdum responsamus, aut propositæ nobis ad imitandum divinæ citharæ vix extremos modulos, nec nisi obscurè ac malignè reddimus.

Hic obiter adverto S. Augustinum, de eadem S. Job patientiâ loquentem, alterius organi similitudine usum, non ab simili sensu. Considerat quippe sanctas animas, tanquã tubas ductiles, quæ de ipso malleo (scilicet diabolo) in manu DEI posito, id est in potestate DEI, tunduntur, ut resonent laudes DEI. Atque, *Tuba ductilis (inquit) erat Job, quando repente percussus tantis damnis & orbitate filiorum, tunc sine illâ tantæ tribulationis factus tuba ductilis, sonuit: Dominus dedit, Dominus abstulit, &c. Quomodo sonuit, quàm suavem sonum dedit, illa ductilis tuba!* Denique cum illam alteram ejusdem organi non minùs præclaram vocem commemorâset, quâ uxori insultanti respondit: *Si bona suscepimus de manu DEI, mala quare non suscipiamus? O sonum fortem! exclamat: ô sonum dulcem! Quem non dormientem excitet sonus iste?* Hæc S. Augustinus.

Ffffz

Sed

Job 19.

L. 2. Mor. c.

19.

L. 23. Mor.

c. 1.

In ps. 97.

& serm. 222.

de temp.

Sed audire hic juvat etiam B. Ambrosium, qui ad roces psalmi 80. alludens, & citharam nos, & psalterium, & tympanum sumere præcipit, ut omnigeno eorum organorum apparatu, suavis & ipsi Deo jucunda de nobis existat, variarum virtutum symphonia. Verba ejus libro 6. in Lu-

L. 6. in Luc.
c. 7.

cam sunt ista: *Sume & tu citharam, ut pulsata spiritus pleura interiorum chorda venarum, boni operis sonum reddat. Sume, & psalterium, ut harmonia dictorum factorumq; tuorum concinat. Sume & tympanum, ut organum, tui corporis spiritus moduletur interior, factisq; operantibus dulcis, morum tuorum suavitas exprimat.* Deniq; & S. Petrus Chrysologus sermone quodam poenitentem Magdalenam in citharam, fistulam, & organi musici omne genus convertit, de ea disse-

Serm. 93.

rens in hunc modum: *Ad delicias deitatis totas, totam pulsas cordis sui & corporis harmoniam; organi planctus dat clamorem; citharam per suspiria longa modulatur.* Omitto reliqua.

§. 3.

De hilari malorum patientia, varia ex dictis præceptione.

AD extremum, ut ex hac quam exequimur cogitatione in usus nostros adhibita, fructum proprium capiamus. Dum tanget nos Deus, dum percutiet, dum tentatione afflictionēve aliquā exercebit, ita apud nos subinde ratiocinabimur. *Primò*: Tentationes istæ, vexationes, dolores, ictus sunt amantis, blandientis ac colludentis Dei. Lusus sunt supremi Citharædi oblectantis se in opere suo: & grandis favoris instar habendum est, quod ea majestas de nobis sumat suimet oblectandi materiam; & non malis nostris illa quidem, sed nostrâ malorum patientiâ, delectetur.

Secundò: Sed neque mirabimur, si has potius quàm illas in nobis fides percenteret; si ad hanc potius quàm illam cantionum nos exerceat. Sibi enim canit, & non nobis, sapientissimus & amantissimus artifex. Utatur ille organo suo

suo ex animi sui sententia: intendat, ut volet, citharæ suæ nervos, eamq; ad modos sibi placitos componat: quamcunque de nobis melodiam, quemcunque sonum, acutum, gravem, plenum, concisum, concitatum, remissum, vibrantem, extensum deponat; quacunque nos, inquam, fortunæ sorte, quocunque malorum genere ac formâ exerceat: nostrum erit jucundè ac promptè in melos quodcunque figurari, in omnem nos harmoniæ formam atq; modulos vertere: tantùm ut divinæ ipsius voluptati (quando ea ipsius voluntas est ac dignatio) serviamus; & (ut Augustini antea relati phrasim imiter) ut placeamus auribus ejus, ut delectemur suavitate ejus.

Tertiò: Proinde si Deus tanquam organum sibi placitum (ut in eadem allegoria persistam) nos sæpiùs sumet in manus, si tentabit crebriùs, si vel repetitis & congeminitis ictibus, vel validiore forsân impetu increpabit animosius: eò nos ampliùs ei probari aut magis diligi interpretabimur.

Habet enim amor plagas suas (inquit B. Ambrosius) *quæ dulciores sunt, cum amarior inferuntur.* Conc. 6. pro var. a. 2.

Tunc igitur præsertim exosculemur tangentis manum; eiq; gratâ & ingenuâ tanquam collusione consentire, atque, ut ita dicam, magis sonorâ patientiâ respondere studeamus.

Quartò: Melodia ex gravibus acutisq; constat inter se ritè temperatis. Quocirca si nobis dolore oppressum corpus, aut mœrore dejectus animus grave quiddam ac triste sonent; tum verò acutum & excitatum sonum edat, mentis Deo subjctæ hilaris ac generosa patientia; & ita existet præclara quædam & divino cordi jucundissima modulatio.

Rectè enim hanc in partem præcipit quidam amicorum Dei à Blosio memoratus: *Quando aliquis afflictionem vel dolorem sentiens, DEO se humiliter perseverantèrg, resignat, hujusmodi resignatio est ante ipsum DEUM citharâ dulcisona, in cujus chordis Spiritus sanctus suavissimè canens, cælestis Patris aures occulto*

oculto quodam internō, modulamine mirificè demulcet. In hac cithara (subdit) crassiores fides, id est, exterioris bonorum vires (quæ undique dolore occupantur) demissum lugubremque sonum edunt: at fides exiliores, nempe vires interioris bonis (quæ plenâ devotione in spontanea patientiâ, resignatione, persistunt) acutum jucundumque sonum edunt. Sic ibi. *Es-
Appd. Mō. demq; spectat quod idem Blosius refert, Christum Domini
spir.* dixisse de S. Gertrude: *Ipsa est cæli civibus dulcisona harmonia, quam efficiunt omnes illa ab ipsa tam æquanimitè perlate adversitates.*

Postremò: Ut hoc quidquid est præcepti in breve colligam: cùm tibi molesta aliqua vexatio inciderit, cùm molestia animum, aut artus dolor inceserit: memento te Dei citharam esse; & non tam res ipsas, quàm tangentis manus aspiciens, dic tecum: Percutit te amantissimus Pater, ut sese patientiæ tuæ suavitate oblectet. Ad ejus igitur voluntatem organi tui fides accommoda, & aures ipsius læti voluptate demulce. Noli refugere tangentis manus: cithara factus es, ut pulseris. Confitere Deo in cithara: lauda illum in tribulatione. *Tangite citharam,* inquit S. Augustinus, *tolerando passiones. Si autem in ipsis tribulationibus defeceris, citharam fregisti.*

CAPUT XXV.

Amicorum Christi adversis in rebus patientiam Christo in pœnis suis solarium aliquod præbuisse.

NEquè in postremis hæc habenda est, quæ extremo loco à me ponitur, consideratio: quippe quæ non parvam vim habeat, ad eos commovendos, qui Christum amant.